ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามแนวคิดความคล่องตัวในการเรียนรู้

A Need Assessment for Development Academic Management of Schools under Samutprakan Primary Educational Service Area Office 1 Based on the Concept of Learning Agility

วาทิตยา แต่เจริญ[1*] สุกัญญา แช่มช้อย[2]
Wathittaya Taecharoen[1], Sukanya Chaemchoy[2]

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Faculty of Education, Chulalongkorn University
(Received 20/04/2023, Revised 22/04/2023, Accepted 29/05/2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามแนวคิดความคล่องตัวในการเรียนรู้ ประชากร คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 72 โรงเรียน ตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือหัวหน้างานฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน รวมจำนวนทั้งสิ้น 244 คน ได้มาซึ่งวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ โดยแยกตามกลุ่มและขนาดของโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามแนวคิดความคล่องตัวในการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ผลการวิจัย พบว่า ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามแนวคิดความคล่องตัวในการเรียนรู้ เมื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นรายด้าน พบว่า การจัดการเรียนรู้มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ($PNI_{Modified}$ = 0.421) รองลงมา คือ การพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{Modified}$ = 0.418) ขอบข่ายการบริหารวิชาการที่มีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ การประเมินผล ($PNI_{Modified}$ = 0.414) จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงถึงความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคล่องตัวในการเรียนรู้

คำสำคัญ: การพัฒนาการบริหารวิชาการ, ความคล่องตัวในการเรียนรู้, ความต้องการจำเป็น

[1] นิสิตระดับปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 6480068027@student.chula.ac.th
[2] รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, Sukanya.Chae@chula.ac.th
* Corresponding Author

Abstract

The objectives of this research were to conduct the needs assessment for developing academic management of schools under Samutprakan's Primary Educational Service Area Office 1, based on the concept of learning agility. The population was 72 schools under Samutprakan Primary Educational Service Area Office 1. The sample of informants were 244 people, including school directors, deputy directors or academic department heads, and teachers. Stratified sampling, based on the groups and sizes of the schools was employed. The research instrument used was an opinion questionnaire on the approaches to the development of academic management in schools under Samutprakan Primary Educational Service Area Office 1, based on the concept of learning agility. The data were analyzed by frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and Priority Needs Index Modified. When the priority needs index per item was analyzed, instruction was identified as the highest priority need ($PNI_{Modified}$ = 0.421), followed by curriculum development ($PNI_{Modified}$ = 0.418) as the second priority need. The lowest priority need was assessment ($PNI_{Modified}$ = 0.414). The research results showed the need of developing academic management to encourage learning agility arrange learners.

Keywords: Developing Academic Management, Learning Agility, Needs Assessment

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันโลกก้าวเข้าสู่ยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงและพลิกผันอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ทำให้สังคมโลกหลอมรวมเป็นสังคมเดียวกันและไร้พรมแดน มีการติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็วและมีอิสระ มีการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด และการพัฒนาของระบบทุนนิยมทางการเงิน ส่งผลให้โลกทุกภาคส่วนเกิดสภาวะความผันผวน (Volatility) ความไม่แน่นอน (Uncertainty) ความสลับซับซ้อน (Complexity) และความคลุมเครือ (Ambiguity) หรือเรียกได้ว่า VUCA World ซึ่งการเปลี่ยนแปลงและพลิกผันอย่างรวดเร็วนี้ส่งผลให้มนุษย์ทุกคนต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม วิธีการ และดำเนินชีวิตตามวิถีชีวิตใหม่ที่ไม่เหมือนเดิม (สุกัญญา แช่มช้อย, 2565) จากรายงาน OECD ประจำปี 2561 เรื่อง The Future of Education and Skill Education 2030 ผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษาและทักษะ Andreas Schleicher ได้กล่าวถึงความท้าทายที่โรงเรียนจะต้องเตรียมความพร้อมผู้เรียนให้มีความพร้อมสำหรับงานในอนาคต เทคโนโลยีที่ยังไม่เกิดขึ้น และเพื่อแก้ปัญหาที่ไม่สามารถคาดการณ์ โดยผู้เรียนจะต้องพัฒนาตนเองให้มีความอยากรู้อยากเห็น มีจินตนาการ มีความยืดหยุ่น สามารถควบคุมตนเอง เคารพ และชื่นชมความคิด มุมมอง และค่านิยมของผู้อื่น และสามารถรับมือกับความล้มเหลว (Organisation for Economic Co-operation and Development, 2018)

ปัญหาและความท้าทายของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในส่วนของแรงกดดันทั้งภายนอกและภายในไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและดิจิทัล ความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ หรือ PISA (Programme for International Student Assessment) จากผลการประเมินในปี 2018 พบว่านักเรียนไทยมีผลการประเมินต่ำกว่าค่าเฉลี่ย OECD ทั้งสามด้าน ซึ่งเมื่อนำมาจัดลำดับในกลุ่ม 70 ประเทศ พบว่าประเทศไทยมีผลการประเมินการอ่านอยู่ในช่วงอันดับที่ 59 ถึง 62 คณิตศาสตร์ อยู่ในช่วงอันดับที่ 52 ถึง 57 และวิทยาศาสตร์อยู่ในช่วงอันดับที่ 49 ถึง 54 ชี้ให้เห็นว่า นักเรียนไทยยังมีความรู้และทักษะที่ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง (ศูนย์ดำเนินงาน PISA แห่งชาติ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และ

เทคโนโลยี, 2564) และจากผลการประเมินคุณภาพทางการเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 เมื่อเปรียบเทียบระดับประเทศ ในปการศึกษา 2564 พบว่า มีผลการประเมินที่ต่ำกว่าระดับประเทศในทุกรายวิชา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1, 2565) ซึ่งข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาไม่ตอบสนองต่อการเรียนรู้ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่สามารถพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ไม่มีความคล่องตัวในการเรียนรู้ และไม่มีทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งเป็นปัญหาที่เกี่ยวเนื่องกับการบริหารหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการศึกษา (นัทธนันท์ สุชาตตระกูล และคณะ, 2563)

ความคล่องตัวในการเรียนรู้เป็นทักษะที่สำคัญที่จะทำให้สามารถปรับตัวและอยู่รอดได้บนโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง ผู้ที่มีความคล่องตัวในการเรียนรู้ (Learning Agility) คือผู้ที่มีความสามารถและความเต็มใจที่จะเรียนรู้จากประสบการณ์โดยการเชื่อมโยงข้อมูลจากในอดีต แล้วนำข้อมูลนั้นมาใช้ในการจัดการกับสถานการณ์ใหม่ที่ซับซ้อนอย่างยืดหยุ่นและรวดเร็ว (Burke & Hoff, 2017; Gravett & Caldwell, 2016) ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะสำคัญ 5 ประการร่วมกันที่สามารถสะท้อนความคล่องตัวในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลได้ คือ ความคล่องตัวด้านการคิด ความคล่องตัวด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้คน ความคล่องตัวด้านการเปลี่ยนแปลง ความคล่องตัวด้านผลลัพธ์ และการตระหนักรู้ตนเอง (Gochman & Storfer, 2014) อย่างไรก็ตามงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีความคล่องตัวในการเรียนรู้ยังไม่เป็นที่แพร่หลายเท่าที่ควร งานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งเน้นพัฒนาบุคลากรและผู้บริหารสถานศึกษา การให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมความคล่องตัวในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งเปรียบเสมือนกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคตส่งผลให้ผู้เรียนมีศักยภาพในการดำรงชีวิตได้ในโลกที่มีความเปลี่ยนแปลง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีการจัดบริการการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 72 โรงเรียน จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า ผู้เรียนขาดทักษะชีวิตและงานอาชีพ ประกอบด้วย ทักษะการทำงานกับผู้อื่น ทักษะการประสานที่ดี ทักษะการเรียนรู้ และทักษะการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ คุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1, 2565) ซึ่งเป็นทักษะที่สอดคล้องกับแนวคิดความคล่องตัวในการเรียนรู้ และยังขาดแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารและการจัดการศึกษา การพัฒนาสาระของหลักสูตรให้เท่าทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และยังขาดนโยบายหรือการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการทำงานกับผู้อื่น ทักษะการประสานที่ดี ทักษะการเรียนรู และทักษะการคิด ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนางานบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามแนวคิดความคล่องตัวในการเรียนรู้ เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดและพิจารณาปรับปรุงนโยบาย บทบาทการดำเนินงานให้สอดคล้องกับแนวคิดความคล่องตัวในการเรียนรู้

2. คำถามวิจัย

ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามแนวคิดความคล่องตัวในการเรียนรู้เป็นอย่างไร

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามแนวคิดความคล่องตัวในการเรียนรู้

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำมากำหนดนิยามและตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามแนวคิดความคล่องตัวในการเรียนรู้ ดังนี้

4.1 ความต้องการจำเป็น หมายถึง การประเมินเพื่อค้นหาความแตกต่างของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ต้องการเปลี่ยนแปลงในทางบวกและสร้างสรรค์

4.2 ความคล่องตัวในการเรียนรู้ (Learning Agility) หมายถึง ผู้เรียนมีความสามารถและความเต็มใจที่จะเรียนรู้อย่างรวดเร็วจากประสบการณ์ แล้วนำความรู้นั้นไปปรับใช้ในสถานการณ์ที่ใหม่และท้าทาย

4.2.1 ความคล่องตัวด้านการคิด (Mental Agility) หมายถึง ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความคิดจากปัญหาต่าง ๆ แล้วนำไปปรับใช้ในสถานการณ์ใหม่ สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่มีความซับซ้อนและคลุมเครือ และสามารถอธิบายความคิดของตนเองให้ผู้อื่นได้

4.2.2 ความคล่องตัวด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้คน (People Agility) หมายถึง ผู้เรียนสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น สามารถเข้าใจผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างความมั่นใจให้ผู้อื่น เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ของการทำงานที่ดียิ่งขึ้น

4.2.3 ความคล่องตัวด้านการเปลี่ยนแปลง (Change Agility) หมายถึง ผู้เรียนสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ มีความอยากรู้อยากเห็น และกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

4.2.4 ความคล่องตัวด้านผลลัพธ์ (Result Agility) หมายถึง ผู้เรียนสามารถบรรลุผลลัพธ์ภายใต้สภาวะที่ยากลำบากจากแรงผลักดันส่วนตัว สามารถกำหนดเป้าหมายที่ท้าทาย และสามารถสร้างแรงบันดาลใจและความมั่นใจให้ผู้อื่นได้

4.2.5 การตระหนักรู้ในตนเอง (Self-Awareness) หมายถึง ผู้เรียนสามารถในการเข้าใจจุดแข็ง จุดอ่อน ความสามารถ ความเชื่อ ค่านิยม ความรู้สึก และเป้าหมายของตนเอง สามารถจัดการอารมณ์ และพฤติกรรมของตนได้อย่างเหมาะสม

4.3 การบริหารวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานของโรงเรียนที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้และการประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และบรรลุตามจุดมุ่งหมายของโรงเรียน

4.3.1 การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และการกำหนดโครงสร้างรายวิชาในหลักสูตร เพื่อส่งเสริมความคล่องตัวในการเรียนรู้

4.3.2 การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน และแหล่งเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความคล่องตัวในการเรียนรู้

4.3.3 การประเมินผล หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้ และการประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อส่งเสริมความคล่องตัวในการเรียนรู้

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

5.1 ประชากร คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 72 โรงเรียน

5.2 ตัวอย่าง คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 61 โรงเรียน ซึ่งกำหนดขนาดของตัวอย่างโดยการใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% แล้วจึงใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ โดยแยกตามกลุ่มและขนาดของโรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือหัวหน้างานฝ่ายวิชาการ โรงเรียนละ 1 คน และครูผู้สอน โรงเรียนละ 2 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 244 คน

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามแนวคิดความคล่องตัวในการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามแนวคิดความคล่องตัวในการเรียนรู้ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม รวมทั้งสิ้น 45 ข้อ

5.4 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมารวบรวมจัดทำเป็นข้อคำถาม จากนั้นสร้างแบบสอบถาม โดยการกำหนดนิยามของตัวแปร และออกแบบข้อคำถามทั้ง 3 ตอน แล้วนำไปตรวจสอบเครื่องมือ ด้วยวิธีการตรวจสอบความครอบคลุมของโครงสร้างเนื้อหา ความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการ (Item Objective Congruence: IOC) และความเหมาะสมของจำนวนข้อคำถาม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาวิจัย ผู้เชี่ยวชาญทางการบริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ จำนวน 3 ท่าน พบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 แสดงว่าข้อคำถามสามารถนำไปใช้วัดได้ตามวัตถุประสงค์ จากนั้นได้ปรับปรุงเครื่องมือ โดยการตรวจสอบถ้อยคำและความเหมาะสมทางภาษาตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และได้วิเคราะห์ หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่าค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.957 แสดงว่า แบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้ได้จริง จากนั้นนำแบบสอบถามไปจัดพิมพ์ โดยผ่านการนำเสนอแก่อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และทำหนังสือเพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูล

5.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจัดทำเอกสารขออนุมัติหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย แล้วดำเนินการส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นประชากรในการวิจัยในรูปแบบออนไลน์ผ่าน Google Form จำนวน 244 ฉบับ โดยใช้เวลาในการเก็บแบบสอบถามข้อมูลจำนวน 30 วัน โดยได้รับการตอบกลับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบถ้วน คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นนำแบบสอบถาม มาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามแนวคิดความคล่องตัวในการเรียนรู้

5.6 การวิเคราะห์ข้อมูล 1) การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 ของแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) การหาค่าร้อยละ (Percentage) 2) การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 ของแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หา

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index: $PNI_{modified}$) โดยจัดลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย

6. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามแนวคิดความคล่องตัวในการเรียนรู้ พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามแนวคิดความคล่องตัวในการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (M = 3.219, SD = 0.702) ขอบข่ายการบริหารวิชาการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง (M = 3.224, SD = 0.707) ขอบข่ายการบริหารวิชาการที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ การประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง (M = 3.222, SD = 0.714) และขอบข่ายการบริหารวิชาการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง (M = 3.211, SD = 0.684) สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามแนวคิดความคล่องตัวในการเรียนรู้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด (M = 4.564, SD = 0.544) ขอบข่ายการบริหารวิชาการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด (M = 4.583, SD = 0.539) ขอบข่ายการบริหารวิชาการที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ การประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด (M = 4.556, SD = 0.546) และขอบข่ายการบริหารวิชาการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด (M = 4.552, SD = 0.546)

ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามแนวคิดความคล่องตัวในการเรียนรู้ ขอบข่ายการบริหารวิชาการที่มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ การจัดการเรียนรู้ ($PNI_{Modified}$ = 0.421) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ($PNI_{Modified}$ = 0.425) และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบของความคล่องตัวในการเรียนรู้ พบว่า ความคล่องตัวด้านการเปลี่ยนแปลง ($PNI_{Modified}$ = 0.434) มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ขอบข่ายการบริหารวิชาการที่มีความต้องการจำเป็นรองลงมา คือ การพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{Modified}$ = 0.418) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนมีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ($PNI_{Modified}$ = 0.422) และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบของความคล่องตัวในการเรียนรู้ พบว่า ความคล่องตัวด้านการเปลี่ยนแปลง ($PNI_{Modified}$ = 0.436) มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด และขอบข่ายการบริหารวิชาการที่มีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ การประเมินผล ($PNI_{Modified}$ = 0.414) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า การประเมินผลการเรียนรู้ มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ($PNI_{Modified}$ = 0.417) และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบของความคล่องตัวในการเรียนรู้ พบว่า การตระหนักรู้ในตนเอง ($PNI_{Modified}$ = 0.432) มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด โดยมีรายละเอียดแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามแนวคิดความคล่องตัวในการเรียนรู้

การบริหารวิชาการ		ประเด็น	ความคล่องตัวในการเรียนรู้					$PNI_{Modified}$ รายข้อย่อย	$PNI_{Modified}$ เฉลี่ย
			ความคล่องตัวด้านการคิด	ความคล่องตัวด้านภาคีเส้นพันธ์กับผู้คน	ความคล่องตัวด้านการเปลี่ยนแปลง	ความคล่องตัวด้านผลลัพธ์	การตระหนักรู้ในตนเอง		
1. การพัฒนาหลักสูตร	1.1 การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	D	3.21	3.23	3.19	3.22	3.21	.422	.418 (2)
		I	4.57	4.58	4.59	4.54	4.57		
		$PNI_{Modified}$	.422	.418	.436	.411	.423		
		(ลำดับ)	(3)	(4)	(1)	(5)	(2)		
	1.2 การกำหนดโครงสร้างรายวิชาในหลักสูตร	D	3.20	3.21	3.21	3.21	3.22	.414	
		I	4.55	4.52	4.55	4.53	4.54		
		$PNI_{Modified}$	.421	.410	.418	.408	.411		
		(ลำดับ)	(1)	(4)	(2)	(5)	(3)		
2. การจัดการเรียนรู้	2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	D	3.23	3.23	3.21	3.23	3.22	.425	.421 (1)
		I	4.59	4.61	4.59	4.57	4.59		
		$PNI_{Modified}$	.423	.428	.434	.414	.425		
		(ลำดับ)	(4)	(2)	(1)	(5)	(3)		
	2.2 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	D	3.27	3.23	3.23	3.24	3.21	.416	
		I	4.59	4.59	4.58	4.57	4.57		
		$PNI_{Modified}$	.404	.420	.419	.413	.423		
		(ลำดับ)	(5)	(2)	(3)	(4)	(1)		
	2.3 การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อและแหล่งเรียนรู้	D	3.21	3.21	3.20	3.24	3.23	.424	
		I	4.57	4.58	4.59	4.57	4.58		
		$PNI_{Modified}$	.425	.430	.433	.413	.418		
		(ลำดับ)	(3)	(2)	(1)	(5)	(4)		
3. การประเมินผล	3.1 การประเมินผลการเรียนรู้	D	3.22	3.25	3.21	3.22	3.21	417	.414 (3)
		I	4.54	4.57	4.59	4.52	4.59		
		$PNI_{Modified}$	.411	.404	.431	.405	.432		
		(ลำดับ)	(3)	(5)	(2)	(4)	(1)		
	3.2 การประเมินผลการใช้หลักสูตร	D	3.21	3.28	3.21	3.22	3.21	.412	
		I	4.57	4.53	4.56	4.54	4.56		
		$PNI_{Modified}$	.425	.384	.418	.410	.421		
		(ลำดับ)	(1)	(5)	(3)	(4)	(2)		

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามแนวคิดความคล่องตัวในการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาตามขอบข่ายการบริหารวิชาการ พบว่า การจัดการเรียนรู้ที่มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด รองลงมา คือ การพัฒนาหลักสูตร และการประเมินผล มีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด โดยผู้วิจัยได้อภิปรายผลความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามแนวคิดความคล่องตัวในการเรียนรู้ โดยจำแนกตามลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการข้างต้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

7.1 ด้านการจัดการเรียนรู้ เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบของความคล่องตัวในการเรียนรู้ พบว่า ความคล่องตัวด้านการเปลี่ยนแปลง มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด จากผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นว่ามีความต้องการจำเป็นที่จะต้องดำเนินการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมความคล่องตัวด้านการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนมากที่สุด ความคล่องตัวด้านการเปลี่ยนแปลงจึงมีความสำคัญอย่างมากในปัจจุบัน เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในสังคม ผู้ที่มีความคล่องตัวด้านการเปลี่ยนแปลงจึงจะมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาวะใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และประสบความสำเร็จในชีวิตการงานได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Zimmerman & Schunk (2011) ที่กล่าวว่า การปรับตัวเป็นทักษะสำคัญสำหรับการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองของผู้เรียน โดยการปรับตัวช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหา รับมือกับความสับสน และจัดการกับอารมณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การปรับตัวยังช่วยเสริมสร้างทักษะทางสังคม โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการสื่อสารและทำงานร่วมกันกับผู้อื่น นอกจากนี้ การปรับตัวยังช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยผู้เรียนจะต้องปรับตัวเพื่อเรียนรู้วิธีการแก้ไขปัญหา และทำงานกับข้อมูลในรูปแบบที่ซับซ้อน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ถือได้ว่าเป็นกระบวนการสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการปรับตัวและพัฒนาความคล่องตัวในการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่เทคโนโลยีและสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเรียนรู้ที่ใช้กิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมการเรียนรู้แบบแก้ปัญหา (Problem-based learning, PBL) ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดอย่างสร้างสรรค์และวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลเพื่อแก้ไขปัญหาจริง กิจกรรมการเรียนรู้ร่วมมือ (Collaborative Learning) ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิด และเรียนรู้จากกันและกัน และกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง (Experiential Learning) เช่น การฝึกงาน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริงและพัฒนาทักษะในการปรับตัวและทักษะการแก้ปัญหา (Hmelo-Silver et al., 2007; Kolb, 2014; Lave & Wenger, 1991)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการปรับตัวและพัฒนาความคล่องตัวในการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันที่การเรียนรู้ต้องเปลี่ยนไปจากแบบเดิม ผ่านการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างสรรค์ การสร้างพื้นที่เรียนรู้ที่สร้างสรรค์นวัตกรรม และสนับสนุนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งข้อมูล และประสบการณ์ต่าง ๆ ผ่านการสร้างเครือข่ายร่วมกับชุมชนหรือองค์กรภายนอก เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา เอกราช ล้อแก้ว และ สมใจ สืบเสาะ (2565) ที่กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนใน

กลุ่มโรงเรียนไชยราชช้างแรก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยการสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองผ่านสื่อและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามความสนใจของผู้เรียน สนับสนุนให้ผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการสอน และการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ และมีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพของแต่ละบุคคล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและความสามารถเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง และดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง

7.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตร เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบของความคล่องตัวในการเรียนรู้ พบว่า ความคล่องตัวด้านการเปลี่ยนแปลง มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด จากผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 นั้น มีความต้องการจำเป็นที่จะต้องดำเนินการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนที่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน อันจะส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัว ประสิทธิภาพในการเรียนรู้ และประสิทธิผลของผู้เรียนกับความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต สอดคล้องกับรายงานของ Organisation for Economic Co-operation and Development (2019) ที่เน้นย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะของผู้เรียนที่จำเป็นต้องพัฒนาทักษะต่าง ๆ เช่น ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา ทักษะทางสังคมและอารมณ์ และความสามารถในการปรับตัว ซึ่งจำเป็นต่อความสำเร็จในการทำงานและสังคมในอนาคต จะเห็นได้ว่าการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในการออกแบบการเรียนรู้ในทุก ๆ ระดับการศึกษา ซึ่งการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้จะเป็นเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่ช่วยผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมและออกแบบการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ สอดคล้องกับนิยามของ ศิริ ถีอาสนา และ เฉลิมเกียรติ ถีอาสนา (2565) ที่กล่าวว่า ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของผู้เรียน คือ ผลของการบริหารจัดการการศึกษา ซึ่งแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการให้เกิดผู้เรียน ทั้งในเรื่องความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม หรือการปฏิบัติ

ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ถูกกำหนดขึ้นมานั้นจะเป็นตัวชี้วัดและตัวกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้ครูและผู้เรียนมีเป้าหมายในการเรียนรู้ที่ชัดเจน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญในการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ เพราะเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรโดยตรง โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจนและเหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังควรสนับสนุนความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้แบบองค์รวมที่สามารถนำไปใช้งานได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ อีกทั้งยังต้องส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เสริมสร้างความความคล่องตัวในการเรียนรู้ และความสามารถในการปรับตัวของผู้เรียน รวมถึงต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ด้วย การวางแผนและประเมินผลเพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับ วิจารณ์ พานิช (2558) ที่กล่าวว่า การศึกษาในศตวรรษที่ 21 จะต้องเน้นการเรียนรู้และปรับตัวให้สามารถเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนจะต้องเป็นบุคคลที่สามารถใช้ความรู้ (Knowledge Worker) และเป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้ (Learning Person) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนสำหรับศตวรรษที่ 21 เพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับการเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว รุนแรง พลิกผัน และคาดไม่ถึง

7.3 ด้านการประเมินผล เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า การประเมินผลการเรียนรู้มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบของความคล่องตัวในการเรียนรู้ พบว่า การตระหนักรู้

ในตนเองมีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด จากผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นว่ามีความต้องการจำเป็นที่จะต้องดำเนินการพัฒนาการประเมินผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เพื่อให้การประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สามารถประเมินความก้าวหน้าและปัญหาที่ต้องแก้ไขของผู้เรียนได้ อีกทั้งสามารถวัดการพัฒนาทางบุคลิกภาพได้ เช่น ความคิดสร้างสรรค์ การเรียนรู้ร่วมกัน การแก้ไขปัญหา การทำงานเป็นทีม หรือแม้แต่การตระหนักรู้ในตนเองของผู้เรียนที่ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นว่ามีความต้องการจำเป็นสูงที่สุดด้านการประเมินผล ซึ่งจากผลการศึกษาของ อัญชลี คล้ายขำ และคณะ (2564) ที่กล่าวถึงสภาพปัญหาของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเดิมบางนางบวช (วัดท่าช้าง) ที่พบว่าพฤติกรรมส่วนใหญ่ของผู้เรียนขาดความเป็นตัวของตัวเอง ขาดความมั่นใจในตัวเอง ไม่รู้ว่าตนเองชอบทำหรือไม่ชอบทำอะไร และไม่รู้ว่าตนเองถนัดหรือไม่ถนัดเรื่องใด ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนยังขาดการตระหนักรู้ในตนเอง ดังนั้น การประเมินการตระหนักรู้ในตนเองของผู้เรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาบุคลิกภาพและการพัฒนาสมรรถนะที่จะช่วยเตรียมพร้อมผู้เรียนให้เข้าสู่สังคมและตลาดแรงงานในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเอง และช่วยให้พวกเขารู้ว่าจะต้องปรับปรุงอย่างไรเพื่อเติบโตและพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Flavian (2016) ที่กล่าวว่า การตระหนักรู้ในตนเองเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง ผู้เรียนที่ตระหนักรู้ในตนเองจะสามารถตั้งเป้าหมาย ตัดสินใจ และจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้ นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น จัดการเวลา แก้ปัญหา และเรียนรู้จากความผิดพลาดได้ดีขึ้น สอดคล้องกับ อรวรรณ นาเพ็ชร และคณะ (2560) ที่กล่าวถึงการรับรู้ประโยชน์ของการตระหนักรู้ของตนเองของนักศึกษาพยาบาล โดยนักศึกษาที่มีความตระหนักรู้ในตนเองจะมีความเข้าใจอารมณ์ของตัวเองมากขึ้น ทำให้สามารถควบคุมตัวเองได้ ตลอดจนรู้จุดด้อยของตัวเอง และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีเหตุผล

การประเมินการตระหนักรู้ในตนเองของผู้เรียนเป็นสิ่งที่สำคัญในการพัฒนาตนเองและเข้าใจตนเองได้มากขึ้น ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมประเมินตนเองของผู้เรียน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการประเมินตนเอง รวมถึงการพัฒนาทักษะในการวิเคราะห์และประเมินตนเอง กระตุ้นให้ผู้เรียนติดตามและประเมินความก้าวหน้าของตนเอง และส่งเสริมการพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการสร้างเครื่องมือและเกณฑ์การประเมินที่ถูกต้องและเหมาะสมตามความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคล และนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงผลและพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ McMillan and Hearn (2008) ที่กล่าวว่า การประเมินตนเองของผู้เรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาแรงจูงใจของผู้เรียนที่แข็งแกร่งขึ้น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ผู้เรียนได้รับโอกาสในการประเมินประสิทธิภาพของตนเองจะมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากขึ้น และทราบถึงความก้าวหน้าของตนเอง ซึ่งสามารถทำได้โดยการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน เปิดโอกาสให้มีการประเมินและข้อเสนอแนะจากเพื่อน และพัฒนาเกณฑ์หรือรายการตรวจสอบสำหรับการประเมินตนเอง พร้อมทั้งสร้างวัฒนธรรมในห้องเรียนเชิงบวก และสนับสนุนให้ผู้เรียนรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง อันจะนำไปสู่แรงจูงใจและความสำเร็จที่เพิ่มขึ้น รวมถึงการเตรียมตัวที่ดีขึ้นสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

8.1.1 ผู้บริหารควรสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองผ่านสื่อและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามความสนใจของผู้เรียน พร้อมทั้งสนับสนุนให้ผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการสอน และการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ และมีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพของแต่ละบุคคล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและความสามารถเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง และดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบของความคล่องตัวในการเรียนรู้ พบว่า ความคล่องตัวด้านการเปลี่ยนแปลงมีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด

8.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจนและเหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้แบบองค์รวมที่สามารถนำไปใช้งานได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ อีกทั้งยังต้องส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เสริมสร้างความความคล่องตัวในการเรียนรู้ และความสามารถในการปรับตัวของผู้เรียน รวมถึงต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ด้วย การวางแผนและประเมินผลเพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตร เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนมีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบของความคล่องตัวในการเรียนรู้ พบว่า ความคล่องตัวด้านการเปลี่ยนแปลง มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด

8.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม โดยให้การสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการประเมินตนเอง รวมถึงการพัฒนาทักษะในการวิเคราะห์และประเมินตนเอง กระตุ้นให้ผู้เรียนติดตามและประเมินความก้าวหน้าของตนเอง และส่งเสริมการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการสร้างเครื่องมือและเกณฑ์การประเมินที่ถูกต้องและเหมาะสมตามความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคล และนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงผลและพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า ด้านการประเมินผล เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า การประเมินผลการเรียนรู้มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบของความคล่องตัวในการเรียนรู้ พบว่า การตระหนักรู้ในตนเองมีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด

8.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลด้านการพัฒนาผู้บริหารและครูให้มีความคล่องตัวในการเรียนรู้ เนื่องจากความคล่องตัวในการเรียนรู้เป็นความสามารถและความกระตือรือร้นของแต่ละบุคคลในการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาใหม่ในสถานการณ์ใหม่ ๆ แล้วนำมาปรับใช้ให้ได้ผลอย่างรวดเร็ว ยืดหยุ่น และมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการจะปลูกฝังวัฒนธรรมการเรียนรู้ในองค์กร และเป็นแบบอย่างให้กับผู้เรียน

8.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเครื่องมือและแนวทางการวัดและประเมินผลความคล่องตัวในการเรียนรู้ของผู้เรียน เนื่องจากการประเมินความคล่องตัวนั้นจะทำให้ครูทราบถึงความถนัดและความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน และปรับการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนได้ นอกจากนี้การประเมินความคล่องตัวยังช่วยให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในการเรียนรู้ และมีสมรรถนะในการแก้ไขปัญหา

9. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

9.1 ผู้เรียนมีความคล่องตัวในการเรียนรู้ สามารถปรับตัวได้อย่างยืดหยุ่นและรวดเร็ว ในสภาพแวดล้อม ที่มีการเปลี่ยนแปลง มีความกระตือรือร้นในเรียนรู้ มองหาโอกาสที่จะก้าวหน้า มีความเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง เปิดใจรับฟังความเห็นผู้อื่น รู้จุดอ่อนและจุดแข็งของตนเอง และเป็นผู้พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ

9.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถนำแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการตามแนวคิดความคล่องตัวในการเรียนรู้มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคล่องตัวในการเรียนรู้

9.3 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการตามแนวคิดความคล่องตัวในการเรียนรู้ไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 พร้อมทั้งพัฒนาและส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และวัดประเมินผลตามแนวคิดความคล่องตัวในการเรียนรู้

9.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการตามแนวคิดความคล่องตัวในการเรียนรู้มาเป็นแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนในสังกัด

9.5 กระทรวงศึกษาธิการสามารถนำแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการตามแนวคิดความคล่องตัวในการเรียนรู้มาเป็นกรอบในการกำหนดนโยบายที่ส่งเสริมความคล่องตัวในการเรียนรู้ของผู้เรียน

บรรณานุกรม

นัทธนันท์ สุชาตตระกูล, ไพรภ รัตนชูวงศ์, พูนชัย ยาวิราช, และสมบูรณ์ อริยา. (2563). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้ ที่เสริมสร้างทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับประถมศึกษา. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 8(32), 224-230.

วิจารณ์ พานิช. (2558). วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. *Walailak Journal of Learning Innovations*, 1(2), 3-14.

ศิริ ถีอาสนา และเฉลิมเกียรติ ถีอาสนา. (2565). ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ตามนโยบายแห่งรัฐด้านการจัดการอาชีวศึกษา. *Vocational Education Central Region Journal*, 6(1), 1-9.

ศูนย์ดำเนินงาน PISA แห่งชาติ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2564). *ผลการประเมิน PISA 2018 การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์*. สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.).

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1. (2565). *แผนปฏิบัติการประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2565*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1. (2565). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2565*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1.

สุกัญญา แช่มช้อย. (2565). *การบริหารวิชาการที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคพลิกผัน*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรวรรณ นาเพ็ชร, กชกร พละบุตร, กชวรรณ เหลาทอง, กมล เหมอ่อน, กนกพร มิรัตนไพร, กนกอร นิพขันธุ์, กรรภิรมย์ สีหะวงษ์, กัญจนาภรณ์ หอมชื่น, และทศา ชัยวรรณวรรต. (2560). การตระหนักรู้ในตนเองและการรับรู้ประโยชน์ของการตระหนักรู้ในตนเองของนักศึกษาพยาบาลมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดอุบลราชธานี. *Journal of Ratchathani Innovative Health Sciences*, 2(2), 60-73.

อัญชลี คล้ายขำ, ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร, และชลาธิป สมาหิโต. (2564). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัย. *Journal of Education Rajabhat Maha Sarakham University*, 18(3), 195-207.

เอกราช ล้อแก้ว และสมใจ สืบเสาะ. (2565). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในทัศนะของผู้ปกครองนักเรียน ในกลุ่มโรงเรียนไชยราชช้างแรกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 1. *วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ*, 10(1), 76-86.

Burke, W. W., & Hoff, D. F. (2017). *Learning agility: The key to leader potential*. Tulsa, OK.

Flavian, H. (2016). Towards teaching and beyond: Strengthening education by understanding students' self-awareness development. *Power and Education*, 8(1), 88-100.

Gochman, I., & Storfer, P. (2014). Talent for tomorrow: Four secrets for HR agility in an uncertain world. *People and Strategy*, 37(2), 24.

Gravett, L. S., & Caldwell, S. A. (2016). *Learning agility: The impact on recruitment and retention.* Springer.

Hmelo-Silver, C. E., Duncan, R. G., & Chinn, C. A. (2007). Scaffolding and achievement in problem-based and inquiry learning: a response to Kirschner, Sweller, and Clark (2006). *Educational psychologist*, 42(2), 99-107.

Kolb, D. A. (2014). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. FT press.

Lave, J., & Wenger, E. (1991). *Situated learning: Legitimate peripheral participation*. Cambridge university press.

McMillan, J. H., & Hearn, J. (2008). Student self-assessment: The key to stronger student motivation and higher achievement. *Educational horizons*, 87(1), 40-49.

Organisation for Economic Co-operation and Development. (2018). *The future of education and skills: Education 2030*. OECD Education Working Papers.

Organisation for Economic Co-operation and Development. (2019). *21st Century Learning: Research, Innovation and Policy*. O. E. W. Papers.

Zimmerman, B. J., & Schunk, D. H. (2011). *Handbook of self-regulation of learning and performance*. Routledge/Taylor & Francis Group.